

Za nove ude se sprejmejo v kmetijsko družbo sledeči gospodje:

Peter Kraigher, posestnik in trgovec v Hrašah,  
Jurij Meden, posestnik v Begnjah,  
Anton de Schiava, trgovec v Cirknici,  
Janez Predič, posestnik v Cirknici,  
Janez Žitnik, posestnik v Cirknici,  
Janez Pezdirec, posestnik v Dragatuši,  
Martin Pečarič, posestnik v Dragatuši,  
Janez Ogulin, posestnik v Cerovci,  
Andrej Glibé, koperator v Podzemlji,  
Matija Ogulin, posestnik v Brezovi rebri,  
Franc Kuralt, grajščak v Semiču,  
Josip Urbančič, vrtnar kmet. družbe v Ljubljani.

## Kako nam je sadno drevje na stalnem mestu pravilno oskrbovati?

Spisal M. Rant.

(Dalje.)

Take sadne vrste in sorte, katerih drevje je treba tako rekoč perijodično obnavljati, so pred vsem: višnje, slive in češplje, potem nekatere jabolčne vrste, kakor: šampanjska reneta (kosmač), zlata parmena (parmaine), velika kaselska reneta itd., med hruškami pa; Vilijamovka, Napoleonova maslenka, bela jesenska maslenka, dobra Lojzika Avranška in druge. Tako omenjal nam je vrli sadjerejski strokovnjak gosp. Herman Göthe leta 1875. ob času kmetijskega tečaja za ljudske učitelje v Mariboru.

Razun onega sadnega drevja, katero je zavoljo izredno-obilne rodovitnosti obnemoglo, obnavljati je domačemu sadjerejcu dalje tudi ono sadno drevje, katero je po viharjih, toči, nepravilnem razvoju vejinega venca in po pozebu trpelo, kakor tudi ono, ki je po raznih boleznih in drugih poškodbah en del vej svoje krone zgubilo. Takemu obnovljenemu sadnemu drevju razvije in razraste se po poganjkih iz starejšega lesa zopet nova, lepa in čvrsta vejina krona pogojno, da se je obnovitev pravilno izvršila.

Pri obnavljanju sadnega drevja se je domačemu sadjerejcu poleg onih pravil, katera so mu pri razrejevanji v to služila, da je sadnemu drevju enakomerne in pravilne vejine krone zagotovil, tudi še po sledečem navodu ravnati:

1. Sadno drevje naj se obnavlja ali pomlajuje vselej v mesecih svečanu in sušci.

2. Veje naj se skrajšujejo v dvo- do štiriletni les tako, da drevesna vejina krona tudi v obnovljenem stanju svojo prvotno obliko pravilno in lepo obdrži in ohrani.

3. Rane, katere smo sadnemu drevju s tem prizadejali, ne smejo v svojem premeru nikdar preko 7 do 10 centimetrov ali 2 do 3 stare palce (cole) obsegati (meriti).

4. Veje naj se vselej na gladkem mestu v bližini kakega stranskega izrastka z drevesno žagico ročno odstranijo, rane ob robovih gladko porežejo (pričedijo) in z drevesnim mazilom (najbolje s cepilnim voskom) dobro zamažejo.

5. Po velikosti in obsežnosti drevesne vejine krone in pa po starosti drevesa samega naj se pri obnavljanju 1 ali 2 veji v spodnjem ali pa osrednjem kroninem delu neprikrajšani (celi) pustite zato, da po njih drevo v svoj vrh več živeža dobiva in prejema. Tudi na skrajšanih (obnovljenih) vejah naj se vse stranske vejice in izrastki, katere se pod rézjo nahajajo, popolnoma pri miru in neokrajšane rasti pusté. Te vejice in stranski

izrastki služijo obnovljenemu sadnemu drevju v to, da more ono živež, katerega iz zemlje dobiva in prejema, tudi ob enem koristno porabiti in pravilno prebaviti. S temi je obnovljenemu sadnemu drevju ob enem zagotovljen tudi pravilen tók soka, ker bi sicer v tem obziru zavoljo velike množine odstranjenih (oziroma prikrajšanih) vej velik nered nastati utegnil.

6. Obnovljeno sadno drevo, katero bilo je sicer zdravo, požene na močno prikrajšanih vejah mnogobrojnih in gostih poganjkov; ako bi se vsi ti novi poganjki prosto rasti pustili, spremenili nam bi kmalu celo drevesno vejino krono v pravo pravcato „čumje“. Taki poganjki, kar jih je odveč, ne smejo se pa ob enem, hitro in h krati raz drevo odstraniti, nego odstranjujejo naj se taki „nepotrebneži“ le polagoma in tako dolgo, da slednjič na sadnem drevju le še oni ostanejo, kateri so za pravilno obliko vejine krone obnovljenega drevesa tudi v resnici potrebni.

Obnavljamo ali pomlajujemo navadno češpljevo, jabolčno in hruševno sadno drevje. Povprečna perijoda (čas starosti), v kateri nam je drevje imenovanih treh sadnih plemen obnavljati, bila bi sledeča:

- a) češplje se obnavljajo v starosti do 20. leta;
- b) jabolke in hruške pa (razun uže omenjenih vrst) v starosti do njihovega 40. leta.

Omlajevanje ali obnovljenje v tej starosti na drevju imenovanih treh sadnih plemen pravilno izvršeno, bode brez posebnih nesreč in zadržkov tudi vselej dober in gotov uspeh imelo.

## II. Precepljevanje sadnega drevja.

Najgotovejši dokaz, da v kakem kraju domače sadjarstvo v resnici racionalno napreduje, nam je ravno obilica pravilno precepljenega starejšega sadnega drevja; kodar se pa to prevažno sadjarsko opravilo še popolnoma pogreša, je tudi sadjarstvo še na najnižji stopinji, še komaj v plenici in le prav po mačehovino oskrbovano. V resnici britko, a istinito! — Ravno pravilno precepljevanje starejšega sadnega drevja nam je najgotovejši in najverodostojnejši znak, da so v kraju zavedni in racionalni sadjarji, kateri v sadjarstvu resnično napredujejo in jim je na tem vse ležeče, da s precepljevanjem odraščene sadnega drevja v svoje sadovnjake (sadne vrte) mesto sadnih sort, katere le nepomenljivih in malovrednih sadežev rodé, si prizadevajo dobrih, okusnih in na vse strani boljših sadnih vrst in sort vpeljati in zaploditi, katerih sadeži jim bodo v posledici tudi boljšega, večjega in gotovejšega dobička donášali in dajali. Več, tako postopanje nam dalje neovrgljivo svedoči, da se v takih krajih nahajajo naprednjaki, kateri niso le praktično-izurjeni sadjarji, nego imajo do te prekornostne kmetijske stroke tudi pravo veselje in resnično ljubezen, brez katerih dveh lastnosti ni in v nobenem obziru pravega napredka in dobrega vspeha biti ne more.

(Dalje prih.)

## Gospodarske novice.

\* Splošno deželno razstavo priredi hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo v l. 1890., to je, ob priliki praznovanja petdesetletnice tega društva. Hrvatska vlada bode uže letos stavila v proračun 30.000 gold.

\* \* \*

\* „*Peronospora viticola*“, trtna bolezen, koja se tudi na Kranjskem silno razširja, privedla je deželni kulturni svet na Tirolskem do sledečega sklepa: Z ozirom na to, da je po izrekih izvedencev „*Peronospora*



viticola“ nov sovražnik trte, na kojega ozirati se ni bilo mogoče pri določevanju čistega katastralnega donosa, nadalje z ozirom na to, da ta glivica provzroči veliko škodo, obrne naj se kulturni svet do c. kr. finančnega ministerstva z nujno prošnjo, da naj to zlo uvrsti med one elementarne nezgode, vsled katerih se davek odpisuje.

\* \* \*

\* Mesto Bela Cerkev v Banatu, kojega prebivalci so se dosedaj živeli od vinarstva, trpeli so po trtni uši tako silno škodo, da se je leta 1884. izselilo 300 družin v Ameriko. Sedaj je prosila ta občina ogersko ministerstvo, da ji prodá 10.000 oralov onega peščenega sveta, ki leži med Belo Cerkvijo in Karlovo vasjo, da bodo skušali s živinorejo, ker od vinarstva ni nič pričakovati.

\* \* \*

\* V Mariboru ustanovilo se je novo društvo, kojega namen bode pospeševati rejo perutnine na spodnjem Štajarskem.

## Vprašanja in odgovori.

*Vprašanje 3.* Na sprednjem kopitu mojega konja pokazala se je razpoka, ki gré počez in je kake 3 centimetre dolga. Ali se razpoka ne bode širila in ali bo ozdravila? (G. R. na S.)

*Odgovor.* Kopitni rog stene raste iznad kopitnega svitka; če je bil ta svitek na ta ali oni način poškodovan, zaostane za tisti čas rast rogú in nasledek je, da rogú manjka in naredi se poprečna razpoklina. Iz tega se lahko razume, da se taka razpoklina nikdar ne zaraste in da zgine le takrat, ko je pri vsakem podkovanju stena porezovana bila, da je razpokljina zmiraj nižje šla in zadnjič celó odrezana bila. Iz tega se pa tudi razvidi, da, kolikor daljšo pot ima razpoka od zgorej dol, toliko dalje časa traja, da zgine. Na sprednji (prstni) steni se računi sploh blizo 1 leto, na prvi polovici stranske stene okoli 9 mesecev, na drugi polovici te stene pa 4 do 6 mesecev. Take poprečne razpokline ne pomenijo voliko in same po sebi ne potrebujejo nobenega ozdravljanja, ker zdravnik tudi ne more storiti nič, kakor to, da dá razpoko zamazati s smolo, da se prah vá-njo ne nabira.

*Vprašanje 4.* Kje bi dobil na Štajarskem nekaj krav čistega muricodolskega plemena in ravno takega bika na prodaj? (B. L. v Z.)

*Odgovor.* Obrnite se zaradi tega na tajništvo c. k. kmetijske družbe v Gradci, katero Vam radovoljno naslove živinorejcev pové, pri kojih tako živino dobite.

## Politične stvari.

### Iz državnega zbora.

Prva seja državnega zbora dne 20. januarija bila je bogata gledé gradiva obravnave in pa novih vladnih predlogov.

Pred vsem naznanil je predsednik dr. Smolka, da je cesarici k njenemu rojstnemu dnevu dne 24. decembra minulega leta po primernem potu naznanil vošila visoke zbornice izreči premilostljivo zahvalo.

Dalje naznanja predsednik, da so bili na mesto dr. Klierja, Reschauerja in grofa Harracha izvoljeni gospodje dr. Knotz, dr. Polak in Wencel Fischera; prva dva, ki sta navzoča, potem izrečeta obljubo, Fischera pa, ki spada k českemu klubu, je obljubo storil v 2. seji.

Dalje spominjal se je predsednik dne 17. t. m. umrlega poslanca Tomaža viteza Horodiskega.

Došli predlogi zadevajo sledeče predmete:

1. Vladin predlog postave zadevajoče naredbe zoper obče nevarno socijalistično prizadevanje, in pa predlog zoper obče nevarne rabe strelivnih tvarin in pa zoper obče nevarno ravnanje z njimi.

2. Vladin predlog gledé premembe državnega volilnega reda zadevajoč uvrstitev dunajskih predmestnih občin v vrsto mest in trgov.

3. Vladin predlog postave za vrejenje vodotokov rek v Galiciji povodom stranskih povodnji (privoliti se ima počenši z letom 1885. državne podpore 500.000 gl. vsako leto skoz prihodnjih 15 let, tedaj skupaj 7½ milijonov).

4. Vladin predlog postave, s katero se podaljšajo obroki za povračilo državnega posojila onim, ki so bili po povodnji poškodovani v Tahau-u leta 1871., v delih Česke leta 1872. in konečno po ognji poškodovanim v Joahimski dolini leta 1873.

5. Naredba vsega ministerstva z dne 19. decembra 1. 1884. o vpeljavi izjemnega stanja v sodnijskem okrožji dunajsko-novomeškem.

6. Vladin predlog postave, katera določuje, kam pripadajo denarne globe c. kr. notarjev in njihovih namestnikov, ki se kaznujejo disciplinarnim potom.

7. Vladin predlog postave, po kateri se ima pražka št. Wencelska kaznilnica odstopiti praškemu mestu proti temu, da preskrbi zgradbo nove kaznilnice.

8. Vladin predlog postave o vrejenji ribarstva v sredozemeljskih vodah.

9. Vladin predlog postave, v kateri se vlada pooblasti vzajemno z Ogersko, pomnožiti kupren drobiž za dva milijona goldinarjev.

10. Vladin predlog postave, zadevajoče zgradbo novega poslopja za česko višjo gimnazijo v praškem Novem mestu.

11. Načrt mednarodne pogodbe zadevajoče podmorske kable (telegrafe).

12. Vladin predlog postave o premembi državnega poročstva pri česki zapadni železnici in pa določila, po katerih se država pooblasti, to železnico nakupiti.

13. Vladin predlog ravno take postave gledé železnice Praga-Duks in Praga-Bodenbach.

14. Vladin predlog postave o pogojih nove koncesije za vožarjenje na cesar Ferdinandovi severni železnici (nova koncesija za najdalj 55 let s popolnem vplivom države na odločitev vožnine), dalje pa o pogojih, pod katerimi bi smela država to železnico prevzeti.

Dalje je predsednik naznanil, da je gospódka zbornica pritrdila sklepom zbornice poslancev zadevajoče:

- Nakup nadvojvoda Albrechtove železnice po državi;
- ustanovitev družinskega fideikomisa Czarkovskega;
- ustanovitev knez Jurij Lobkovičevega zemljiškega fideikomisa.

Dalje privoli se predarelskemu poslancu dr. Weibelu odpust 6 tednov, poslancu Winterhollerju pa je privolil predsednik odpust treh dni.

Dalje prebere se dopis praške višje sodnije, v katerem se naznanja, da je bil poslanec general Samec oddan v norišnico in da poklicana okrajna sodnija izvršuje dotične preiskave v smislu §. 273. obč. državljanskega zakonika.

Dalje naznanja predsednik drugo od vlade mu došlo statistično gradivo in pa se naznani vsebino vloženih peticij, katerih se nekatere vsled posameznih predlogov sprejmejo v stenografični zapisnik.

Dalje vpraša Fürenkranz predsednika železniškega odseka zarad cesar Ferdinand severne železnice, na kar